

Representantforslag 126 S

(2010–2011)

fra stortingsrepresentantene Gunnar Gundersen, Jan Tore Sanner, Arve Kambe, Svein Flåtten og Ingjerd Schou

Dokument 8:126 S (2010–2011)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Gunnar Gundersen, Jan Tore Sanner, Arve Kambe, Svein Flåtten og Ingjerd Schou om eiendomsskatt

Til Stortinget

Bakgrunn

Eiendomsskatt er en av de få skatter som ilegges uten hensyn til skattyters betalingsevne og lønnsomhet. Kapitaltunge virksomheter får en spesielt stor belastning uten at dette har noen forankring i virksomhetens lønnsomhet eller soliditet. For virksomheter som sliter med lønnsomheten, oppstartsvirksomhet med svak finansiering og virksomheter som må omstille, vil eiendomsskatten tappe virksomheten for sårt tiltrengt kapital. I næringsssvake kommuner der annenhåndsmarkedet for investert kapital er svak og risikoen ved å investere dermed er ekstra stor, svekker eiendomsskatten investeringsevnen og viljen ytterligere.

Også for privatpersoner med boligeiendom tar eiendomsskatten ikke hensyn til betalingsevne. Forslagsstillerne vil påpeke at Høyre er imot eiendomsskatt og arbeider for at den ikke innføres i kommunene. I kommuner som har eiendomsskatt, vil Høyre arbeide for at den trappes ned og helst avvikles.

I byskatteloven fra 1911 var hovedbegrunnelsen for eiendomsskatt i byene at eiendommene krevet og nøt godt av utgifter til vei, vann, kloakk og elektrisitet. Ved lov om kommunale vass- og kloakkavgifter fikk kommunene anledning til å kreve inn avgifter etter selvkostprinsippet, og mye av det opprinnelige grunnlaget for eiendomsskatt falt bort. I tillegg har kraftkommunene ilagt kraftselskapene eiendoms-

skatt, som kan sees på som en kompensasjon for de inngrep som skjer i naturen lokalt. Med en kraftig utvidelse av eiendomsskattegrunnlaget er eiendomsskatten i ferd med å gå fra å være en skatt på kraftverk og infrastruktur i byer til en allmenn skatt på alle eiendommer.

Tabell 1: Eiendomsskatt i perioden 2001–2010, millioner kroner

År	Mill kr
2001	2 746
2002	2 875
2003	3 214
2004	3 530
2005	4 323
2006	4 886
2007	5 571
2008	6 119
2009	6 494
2010	6 778

Kilde: SSB

Verdsettelsesprinsipper

Forslagsstillerne mener at eiendomsskatt er en hemsko for vekst og utvikling av nye arbeidsplasser og verdiskaping. Eiendomsskatten er imidlertid en skatt som det er opp til hver enkelt kommune å vedta. Det er dog statlig fastsatte rammer for hvor høy eiendomsskatten kan være og hvor raskt den kan trappes opp etter at en kommune har vedtatt å innføre den. I lys av en rekke rettssaker den siste tiden er det behov for også å sette en maksgrænse for hva verdiene kan fastsettes til, som grunnlag for eiendomsskatt. Kommunene får ikke lenger en andel av selskapskatten

og har ingen direkte insentiver til å fremme næringsutvikling. Den enkelte kommune opplever derfor heller ikke nødvendigvis de direkte skadevirkninger av å innføre eiendomsskatt. Det er staten som vil merke det manglende fokus på næringsutvikling mest, og det er derfor grunn til å begrense kommunenes mulighet til å sette altfor høye verdier som grunnlag for eiendomsskatt.

Det har vært en rekke rettssaker hvor kommuner i Distrikts-Norge har ilagt eiendomsskatt basert på substansverdi (teknisk nyverdi med fradrag for slit, elde og utidsmessighet), mens bedriftene har påberopt seg eiendomsskattelovens hovedregel om at omsetningsverdi skal benyttes. I saken mellom Tschudi Kirkenes AS (tidligere A/S Sydvaranger) og Sør-Varanger kommune kom Høyesterett i sin dom av 24. januar 2011 til at kommunen etter loven hadde rett til å kreve inn eiendomsskatt basert på substansverdi. Det ventes at denne dommen skaper presedens og gjør at flere kommuner i Distrikts-Norge vil ilegge eiendomsskatt basert på substansverdi der hvor den er høyere enn omsetningsverdien. Forslagsstillerne vil påpeke at dette innebærer en ekstra belastning for næringslivet i distriktene, og særlig de områder som allerede er næringsfattige. Ved taksering av boliger for beregning av formuesskatt er det en sikkerhetsventil på 30 pst. av markedsverdien, og det foreslås at en tilsvarende sikkerhetsventil innføres ved verdsettelse for eiendomsskatt.

Maskiner og utstyr

Eiendomsskatteleva § 4 og byskatteloven § 5 har en avgrensning mot maskiner og utstyr som oppfattes som svært uklare av kommuner og næringsdrivende, og som derfor har ført til en rekke rettssaker. Eksempelvis er hjørnestensbedriften I P Huse AS i Sandøy kommune i Møre og Romsdal blitt ilagt eiendomsskatt for en rekke maskiner som er enkelt flyttbare, men som også er en viktig del av produksjonsprosessen og som står på sin faste plass i produksjonslokalet. At alle disse maskinene havner i en gråsoner, er ikke ønskelig. Forslagsstillerne mener at den alminnelige oppfatning av eiendom som tomt med bygninger må være grunnlaget for eiendomsskatt og det må presiseres at maskiner og utstyr ikke skal være grunnlag for eiendomsskatt.

Skjønnsmidler

Kommuner som søker om skjønnsmidler for kommuner med en vanskelig økonomisk situasjon er blitt pålagt å innføre eiendomsskatt som en forutsetning for å få tildelt skjønnsmidler. Dette er bl.a. erfaringen i Råde, hvor ordføreren fra Arbeiderpartiet ble presset av fylkesmannen til å bryte sitt løfte til velgerne om ikke å innføre eiendomsskatt. Dette er et kraftig brudd med prinsippet om at kommunene selv skal avgjøre om de ønsker å innføre eiendomsskatt. Skjønnsmidlene blir da et redskap for tvangsinnføring av eiendomsskatt fra statens side. Frem til 2006 het det i Kommunaldepartementets retningslinjer at «Fylkesmannen skal ikke stille krav om innføring av eiendomsskatt som forutsetning for å få skjønnskudd». Denne formuleringen ble fjernet av regjeringen Stoltenberg II, og oppleves som et statlig pålegg om å innføre en kommunal skatt. Forslagsstillerne mener at det skal stilles krav til kommunene om å skape balanse i budsjettene, men at det må være opp til kommunene om de skaper en forsvarlig budsjettpolitikk gjennom endringer på utgiftssiden eller på inntektssiden. Kommuner som ikke innfører eiendomsskatt skal ikke straffes økonomisk, og formuleringen som ble fjernet i 2006, foreslås gjeninnført.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber regjeringen sørge for at verdsettelse av eiendom begrenses oppad til 30 pst. av omsetningsverdi ved beregning av grunnlaget for eiendomsskatt.

II

Stortinget ber regjeringen foreta en klarere avgrensning mot eiendomsskatt på maskiner og utstyr med sikte på å redusere omfanget av skatt på maskiner og utstyr og å få et klarere regelverk.

III

Stortinget ber regjeringen sørge for at kommuner som ikke krever inn eiendomsskatt, ikke straffes økonomisk for dette ved tildeling av skjønnsmidler.

6. april 2011